

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Uitkeringsstelsel

Jan van der Bij en Willem
van Duijn

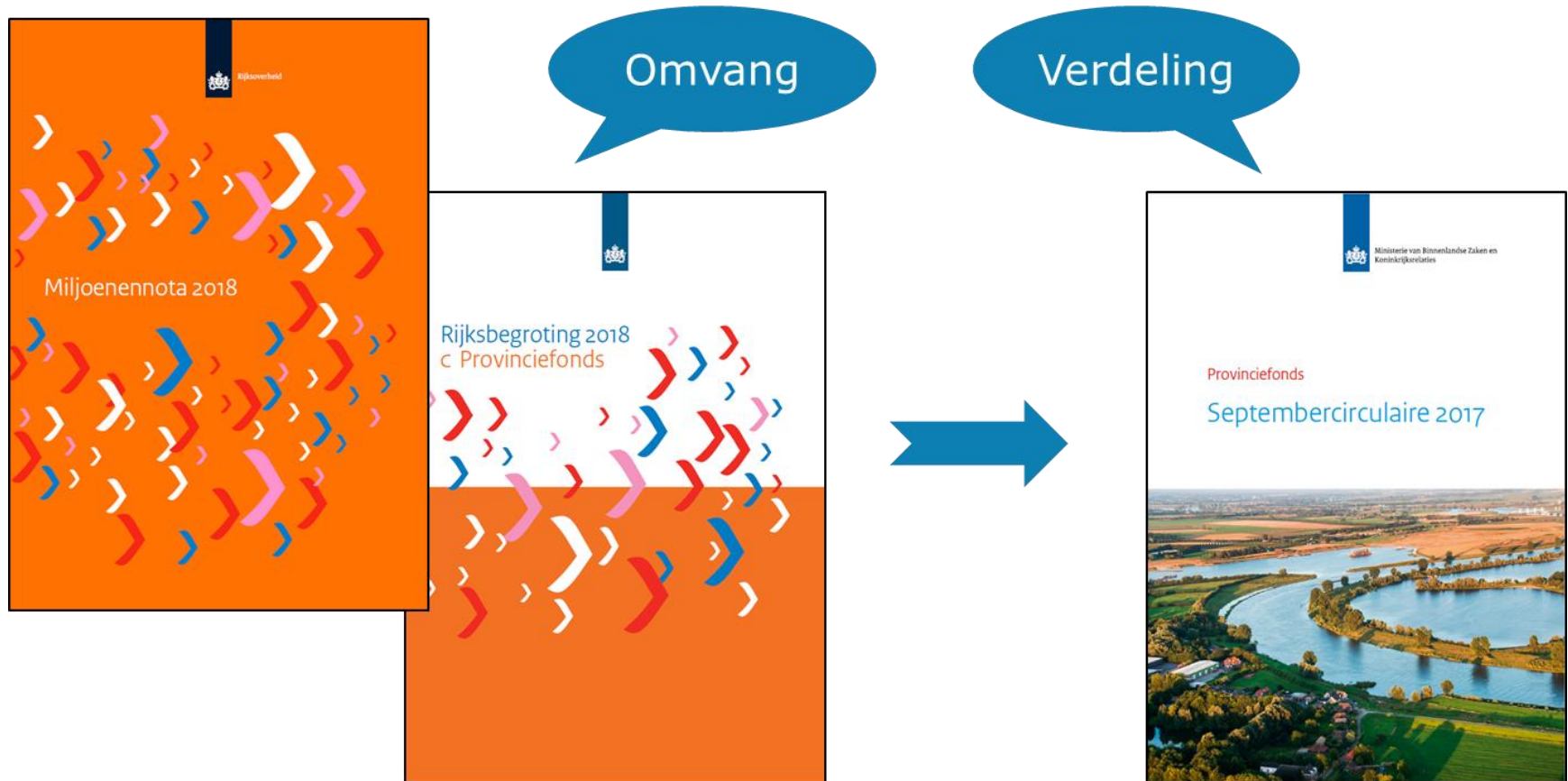

Rijksbijdrage

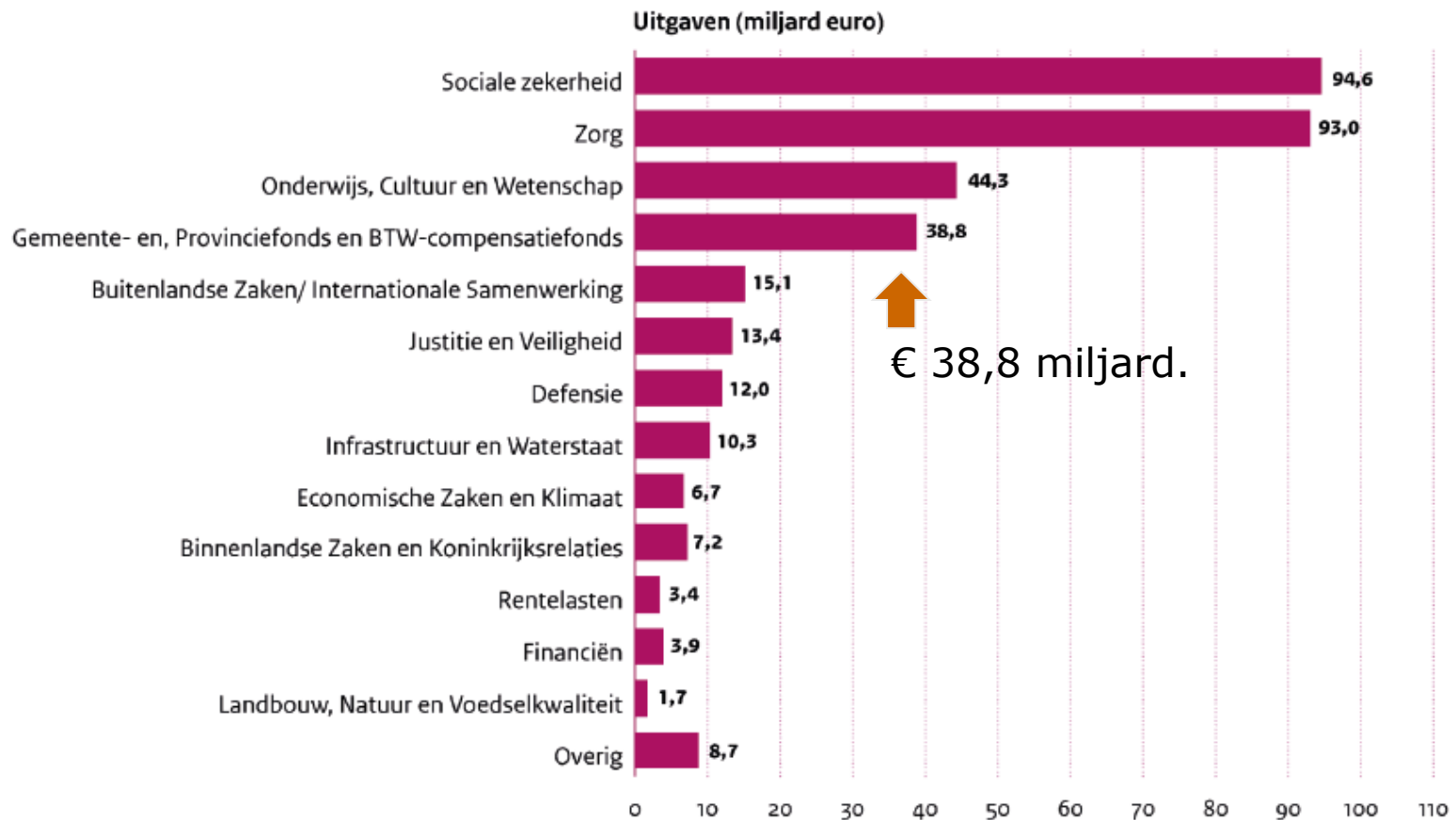

Uitkeringsvormen

Grote uitgavenpost

Algemene uitkering

- Bij de verdeling van de algemene uitkering wordt rekening gehouden met verschillen tussen gemeenten en provincies:
 - In het vermogen om te kunnen voorzien in eigen inkomsten.
 - Met name het vermogen om OZB te kunnen heffen verschilt tussen gemeenten (voorbeeld Vlagtwedde versus Wassenaar).
 - de verschillen in noodzakelijke uitgaven (bijvoorbeeld slechte bodemgesteldheid Gouda).
- Achterliggende gedachte is het 'derde aspiratieniveau' van Goedhart ("gelijkwaardig voorzieningenniveau voor vergelijkbare gemeenten, bij gelijke belastingdruk").

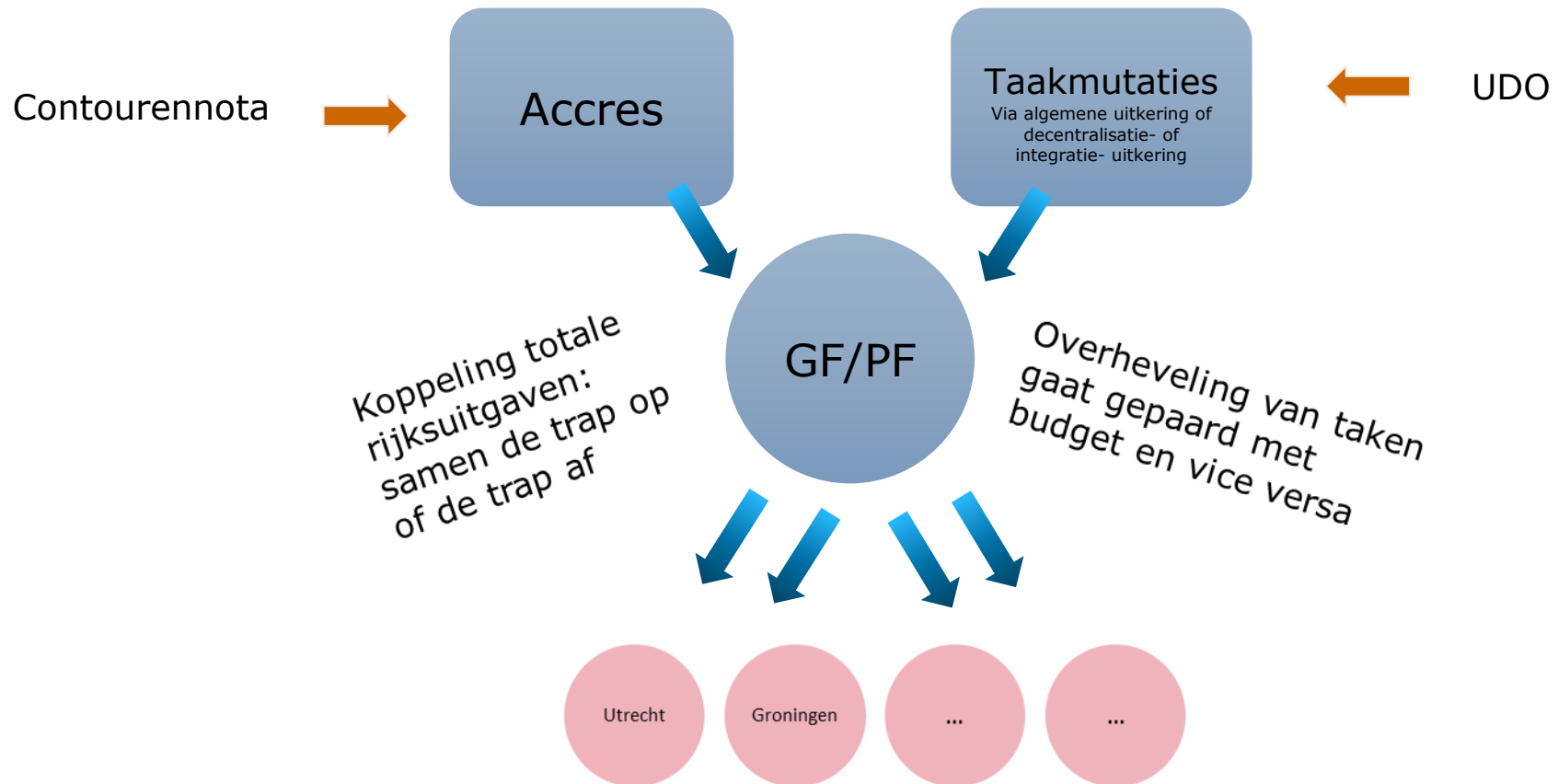
Maatstaven

- Fonds opgesplitst clusters:
 - uitgavencusters
 - inkomstencusters
- Nu 89 verdeelmaatstaven
- Na herverdeling 49

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks gezondhe
OZB (woningen eigenaar)	-0,1000%	-0,1000%						
OZB (niet woningen gebruiker)	-0,1265%	-0,1265%						
OZB (niet woningen eigenaar)	-0,1569%	-0,1569%						
inwoners	159,91		7,60	2,97		33,78	1,04	0,7
kernen met minstens 500 adressen	60.085,41					4.567,01		
OZB waarde niet woningen (in mln)	380,70							
jongeren	662,05			16,34	458,69	0,20	182,60	4,2
ouderen	99,92			1,69		97,79		0,4
ouderen 75-85 jaar	26,42			0,29		26,05		0,0
huishoudens met laag inkomen	30,51			2,44	9,58	1,50		0,6
huishoudens met laag inkomen (drempel)	679,87		183,36	27,95	55,74	350,19	41,71	7,2
bijstandsontvangers	2.130,68		1.941,21	49,19		127,57		12,7
loonkostensubsidie	1.941,10		1.941,10					
uitkeringsontvangers	85,69			7,08	-1,58	78,37		1,8
eenpersoonshuishoudens	50,39		21,51			28,88		
minderheden	321,09			32,81	72,29	58,75	48,35	8,4

Accres en mutaties

Uitgangspunten AU

- Criteria verdeelmaatstaven:
 - kostenoriëntatie (meetbaarheid, periodiek vastgesteld)
 - globaliteit
 - objectiviteit en niet beïnvloedbaar
 - stabiliteit en voorspelbaarheid
 - transparantie en uitlegbaarheid

Decentralisatie uitkering

- Voor een bepaald doel, maar wel beleids- en bestedingsvrijheid.
- Wordt onder meer gebruikt bij decentralisaties (o.a. sociaal domein), of voor incidentele bijdragen (denk aan pilots en tijdelijke programma's).
- Er kan een andere verdeelsleutel worden gekozen dan de algemene uitkering. Hoeft dus ook niet uitgekeerd te worden aan alle gemeenten of provincies.
- Voorbeelden: Pilots Veranderopgave inburgering, Vrouwenopvang, etc.

Vrije besteedbaarheid

- Vrije besteedbaarheid van middelen via de fondsen
 - Niet geoormerkt
 - Besteding niet voorgeschreven
 - Geen financiële verantwoording
- Ondanks vrije besteedbaarheid zijn veel gemeentelijke en provinciale taken wél genormeerd in materiewetgeving.

Definitie in de Fvw specifieke uitkering

Elke bijdrage uit 's Rijks kas die door of vanwege Onze Minister wie het aangaat onder voorwaarden ten behoeve van een bepaald openbaar belang aan provincies en gemeenten wordt verstrekt, is een specifieke uitkering.

Specifieke uitkeringen

- Staan op begroting vakdepartementen
- Geen gemeente- en provinciefonds, wél geregeld in de Financiële-verhoudingswet
- Bestedingsdoel opgenomen (in wet in formele zin, algemene maatregel van bestuur, ministeriële regeling of beschikking.)

SiSa

- Single information Single Audit:
 - eenmalige informatieverstrekking;
 - eenmalige accountantscontrole.
- SiSa is de manier waarop medeoverheden (provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen) aan het Rijk verantwoorden of en hoe ze de specifieke uitkeringen hebben besteed.
- Via een bijlage die opgenomen wordt in de jaarrekening.

Cyclus van specifiek uitkeringen

Commissie BADO

Commissie
Bedrijfsvoering
Auditing
Decentrale
Overheden

Binnenlands Bestuur

Bureaucratisch onkruid: specifieke
uitkeringen

Algemene Rekenkamer

Verantwoordingsonderzoek 2018 van de Algemene Rekenkamer

- Sommige (convenants-)afspraken die het Rijk maakt bij de toekenning van een decentralisatie-uitkering, beperken de beleids- en bestedingsvrijheid van decentrale overheden, bijvoorbeeld door:
 - de betaling van een volgende tranche afhankelijk te maken van het nakomen van de gemaakte afspraken;
 - gedetailleerd voor te schrijven hoe de toegekende middelen besteed moeten worden;
 - de decentrale overheid op te laten treden als 'verdeelkantoor';
 - cofinanciering door de decentrale overheid als eis te stellen;
 - dreigen met interbestuurlijk toezicht, als de afspraken niet nagekomen worden;
 - Etc.

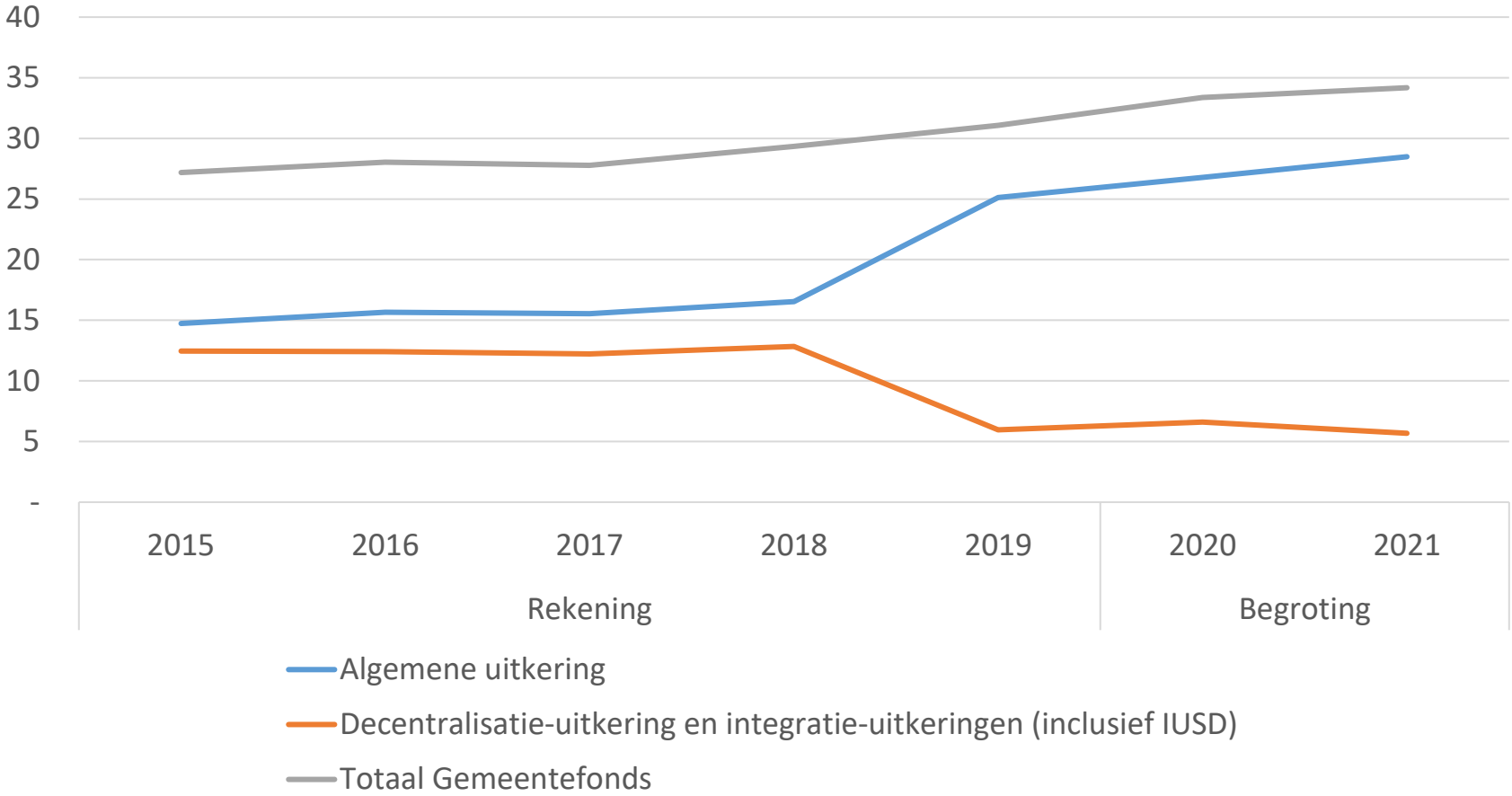

Samengevat wat mag er niet....

- het eenzijdig verbinden door het Rijk van (negatieve financiële, juridische of beleidsmatige) gevolgen, aan het niet realiseren van de opgelegde voorwaarden;
- het eenzijdig (gedetailleerd) voorschrijven van de wijze van besteding van de middelen;
- Het organiseren van een context waarbinnen het in aanmerking komen voor een DU voorwaardelijk is. Er kunnen geen voorwaarden worden gesteld aan toekenning, besteding, beleid en verantwoording anders dan in het kader van een verdeelsleutel of doelomschrijving. Dit laat de mogelijkheid van het maken van afspraken over andere onderwerpen onverlet, die vanzelfsprekend ook niet qua werking de beleids- en bestedingsvrijheid van decentrale overheden mogen beperken.

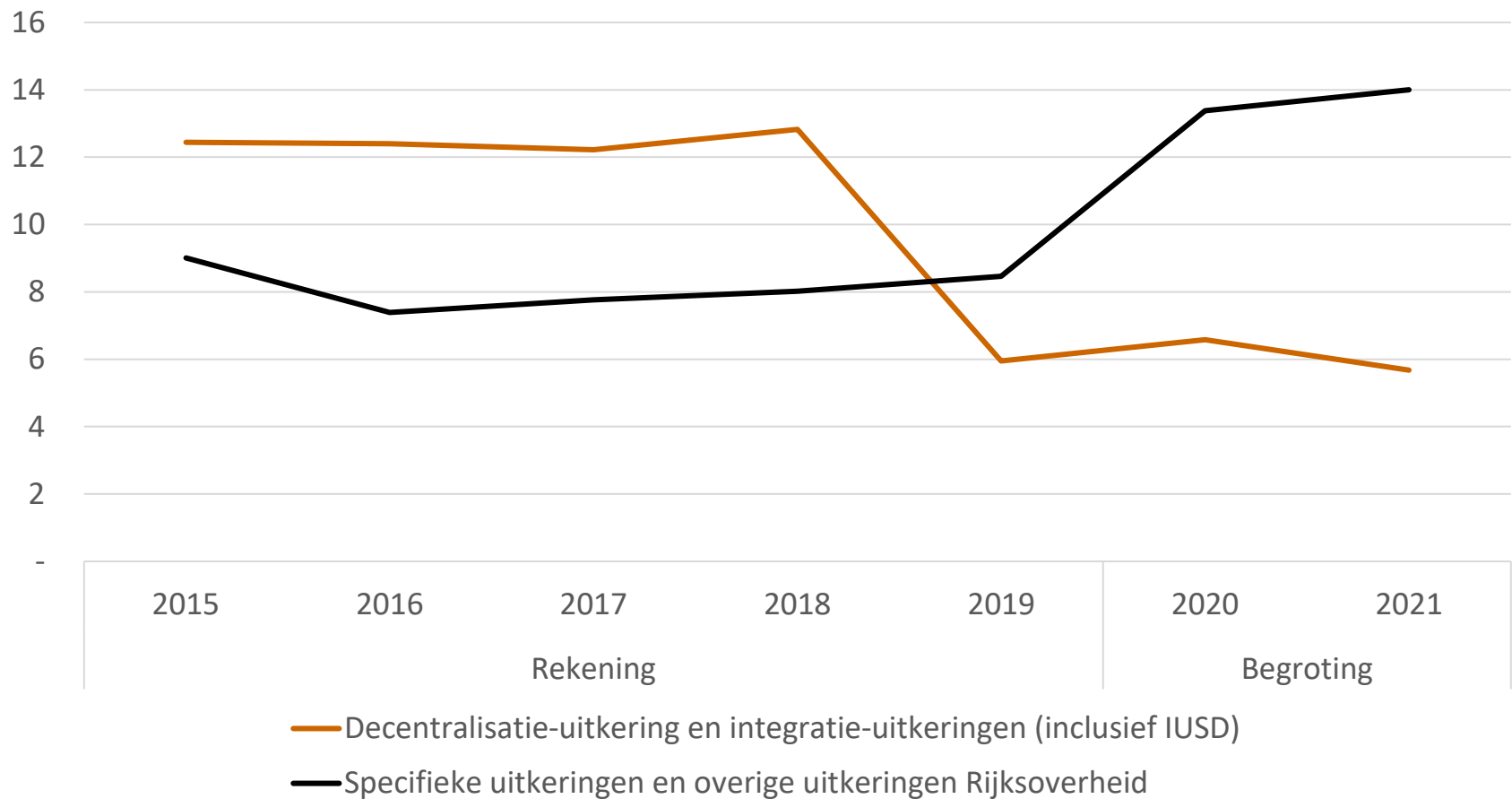

Ontwikkeling gemeentefonds in € mrd.

Vergelijking DU en SPUK in € mrd.

Advies

- Advies over het uitkeringsstelsel tussen Rijk en provincies en gemeenten
- Maarten Allers, COELO en Rijksuniversiteit Groningen Tjerk Budding, Vrije Universiteit Amsterdam Solke Munneke, Rijksuniversiteit Groningen Klaartje Peters, Universiteit Maastricht

Taskforce

- **Doelstellingen**
- **Werkwijze Taskforce**

Doelstellingen

- Borgen dat de inrichting van de financiële verhoudingen blijft passen bij de wijze waarop maatschappelijke opgaven door gemeenten en provincies worden opgepakt.
- Verhelderen in de Financiële-verhoudingswet wat wel en niet toegestaan is, bijv. op het terrein van interbestuurlijke afspraken, in combinatie met de toekenning van een decentralisatie-uitkering (DU).
- Het verminderen van de administratieve en verantwoordingslasten van zowel de decentrale overheden als het Rijk door onder andere:
 - vereenvoudiging van de grondslag en verantwoording van SPUKs
 - vermindering van het aantal specifieke uitkeringen (SPUKs);
 - verbetering van samenwerking (intern en extern);
 - stroomlijning van processen;
 - vergroten van de kennis binnen departementen en verbeteren van de informatie.

Werkwijze Taskforce

- Iedere vergadering wordt een aantal van de voorgestelde COELO adviezen uitgewerkt door RTM en CZW
- De uitwerkingen worden geagendeerd voor en besproken in de taskforce
- Parallel aan de werkzaamheden van de Taskforce worden ook gesprekken gevoerd met VNG en IPO. Deze adviezen worden ingebracht en besproken in de Taskforce
- Als alle adviezen zijn besproken (inclusief inbreng VNG en IPO) wordt een notitie gemaakt met de contouren van het mogelijk nieuwe uitkeringsstelsel.
- Deze uitwerking wordt besproken in een ad hoc DG-overleg en het IOFEZ.

**DAT WAS
HET
ZIJN
ER NOG
VRAGEN?**